

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Io. Francisci Leonis Eporediensis I. V. D. Episcopi Thelesini Thesaurus Fori Ecclesiastici

Leoni, Giovanni Francesco

Coloniae Agrippinae, 1682

De Iurisdictione ordinaria. Cap. i.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10316

IO. FRANCISCI
LEONIS,
F P O R E D I E N S I S
V. I. D.
EPISCOPI THELESINI,
T H E S A U R I
F O R I E C C L E S I A S T I C I
P A R S S E C V N D A.

DE IURISDICTIONE ORDINARIA.

Cap. I.

S V M M A R I V M.

1 Jurisdictio ordinaria est favorabilis: delegata, uti extraordinaria, odiosa, & restringenda. 2 Jurisdictionis ordinaria potestas in pluribus consistit.	3 Episcopus ante consecrationem in pluribus jurisdictionem ordinariam potest exercere. 4 Jurisdictionem ordinariam Princeps, lex, & consuetudo tribuere possunt.

5 Or-

- 5 Ordinariorum plura sunt genera.
- 6 Papa est Ordinarius Ordinariorum, & totius orbis.
- 7 Ordinariorum primum locum tenent Cardinales.
- 8 Legati de latere, in quibus locis habeant ordinariam jurisdictionem.
- 9 Ordinariorum secundum locum tenent Patriarcha & Primates, qui, licet nomine differant, eorum tamen idem est officium.
- 10 Patriarcha est Ordinarius omnium Archiepiscoporum suae Provinciae.
- 11 Causa Episcoporum super depositione, aut privatione, à Papa sunt cognoscenda, & terminanda, quandoq; tamen inferioribus committuntur.
- 12 Ordinariorum tertium gradum tenent Archiepiscopi, qui sunt iudices ordinarii omnium Episcoporum.
- 13 Episcopi habent ordinariam jurisdictionem in eorum diocesi, in qua plura possunt.
- 14 Episcopi ordinaria auctoritate possunt synodum convocare.
- 15 Statuere prohibitus in aliqua materia, defectu potestatis, potest in illa statuere, fortificando jus commune cum adjectione poenae.
- 16 Episcopi possunt habere familiam armatam, & brachium seculare invocare, quod praestari debet.
- 17 Episcopi procuratorem fiscalem habere, & in criminalibus poenas pecuniarias imponere, & exigere possunt.
- 18 Episcopi ordinaria auctoritate suas sententias executioni possunt demandare.
- 19 Dicitio, ut supra, repetitiva precedentium habet vim repetitionis verborum supra expressorum.
- 20 Episcopi cura esse debet de Sanctorum invocatione, & sacrorum reliquiarum ac imaginum honore, ac veneratione.
- 21 Miracula, & nova reliquia, vel imagines recipi non debent, nisi ab Episcopo recognita fuerint, & approbata.
- 22 Miraculorum, aut imaginum causa dubia emergentia, quomodo decidenda.
- 23 Reliquiae Sanctorum in maxima veneratione sunt habendae.
- 24 Synodus Evangelica, qua Christus ad sepulturam mysterium involvi dignatus est, à Carolo Emmanuele Sabaudiae Duce magno studio servatur.
- 25 Latria cultus synodoni Evangelicae sanguinis Christi confessa debetur.
- 26 Festorum dierum celebratio cum omni veneratione debet observari, & contrascentes sunt poenis plecendi.
- 27 Ferijs in honorem Dei indultis, an renunciari possit.
- 28 Feriatis diebus, an iuramenta admitti, & sententia ferri possint.
- 29 Festorum violatio est misti fori, ita ut inter iudicem ecclesiasticum, & saecularem sit locus praeventioni.
- 30 Blasphemia crimen est misti fori, si non sunt haereticae, quia iudicio ecclesiastico huiusmodi blasphemiae subijciuntur.
- 31 Festorum dierum celebratio cadit sub tertiam praecipitum decalogi, & partim morale, partim ceremoniale iudicatur.
- 32 Episcopus ex causa, & etiam quandoque parochus ab observatione festorum potest dispensare.
- 33 Monialium cura Episcopis praecipue est commissa, super qua maxime debent invigilare.
- 34 Virginem, vel viduam cogentes ad ingredi-

- grediendum Monasterium, aut habitum suscipiendum anathematis pœnam incurunt.
- 35 *Ætas ad habitum suscipiendum Monialibus præscripta, & qua ante professionis emissionem requirantur.*
- 36 *Professio tam virorum, quàm mulierum, ante decimum sextum annum expletum fieri non potest, aliàs est nulla.*
- 37 *Milites Ordinis S. Iohannis Hierosolymitani tacite professionem emittunt.*
- 38 *Renunciatio ante professionis emissionem, ut valeat, qua requirantur.*
- 39 *Professionem emittendi tempus post annum novitiatus ex legitima causa à superioribus cognita potest prorogari.*
- 40 *Novitiatus tempore, excepto victu & vestitu ex bonis Novitij, vel Novitiæ monasterio nihil tribui potest.*
- 41 *Professis tam viris, quàm mulieribus non licet quovis prætextu bona immobilia, aut mobilia, tanquam propria, habere.*
- 42 *Religionem per vim, & metum se ingressum prætextens, quando, & quomodo sit audiendus.*
- 43 *Apostata ipso facto excommunicationis sententiam incurrunt.*
- 44 *Regulares, quomodo de ordine ad ordinem transferri possint.*
- 45 *Abbatissæ ætas, qua, & ut eligi possit, qua requirantur.*
- 46 *Clausuram monasteriorum ingredi non debent superiores pro electione Abbatissarum, aut aliarum Præfectarum.*
- 47 *Clausura Monialium ab Episcopis, ubi violata fuerit, diligenter restitui, & ubi est inviolata, maxime conservari debet.*
- 48 *Moniales omnes sub perpetua clausura vivere tenentur.*
- 49 *Moniales, quibus ex causis à monasterio exire possint.*
- 50 *Monasteria Monialium nec Episcopi, aut alijs superioribus, & personis ingredi licet, nisi urgentibus necessitatibus.*
- 51 *Professionem emittere, nec ad clausuram servandam tenentur mulieres, quæ fuerunt inhonestæ, & in congregatione vivunt.*
- 52 *Ingrediendi septa monasteriorum Monialium licentiam quis concedere possit, & in quibus casibus.*
- 53 *Puella educationis causa, de cuius licentia monasterium ingredi possint.*
- 54 *Puella, educationis tempore absoluto, quomodo Episcopus providere possit.*
- 55 *Organi concinnatores, & magistri, ad operam eorum præstandam, ut septa monasteriorum ingrediantur, sunt admittendi.*
- 56 *Regulares adeuntes monasteria Monialium sine Episcopi licentia, quomodo puniendi.*
- 57 *Regulares quovis prætextu Moniales alloqui, seu cum illis cibum sumere, aut se refocillare non possunt, sub gravibus pœnis.*
- 58 *Regulares, quibus cura Monialium sublata fuit, illis in confessionibus audire non possunt.*
- 59 *Abbatès generales quatuor Ordinum generalium habent ordinariam jurisdictionem in suis monasterijs, & alijs abbatibus præferuntur.*
- 60 *Abbatès Ordinum generalium verbali benedictione calices, & patenas, ac vestes sacerdotales benedicere possunt, non calices consecrare.*
- 61 *Magnus magister Ordinis sancti Iohannis Hierosolymitani habet ordinariam jurisdictionem.*

jurisdictionem cum mero, & misto imperio, quam habent etiam alia capita Ordinum aliarum militiarum.

62 Vicarij generales Episcoporum, & quamplures alij habent ordinariam jurisdictionem.

63 Ordinariorum appellatione veniunt Episcopi, Archiepiscopi, Patriarcha, & Primates.

64 Suspicionis causa, quibus judices possunt allegari suspecti, qua sint.

65 Suspicionis causa coram eodem iudice sunt alleganda, & juris arbitri eligendi.

66 Appellatio est admittenda à pronuntiatione super competentia iudicis, vel suspitione.

67 Appellatio à non admissione ad juris arbitrorum electionem ad Papam est interponenda.

68 Suspicionis causa contra Ordinarium probata, datur adjunctus, sed regulariter ab eo causa non avocatur.

69 Suspicionis causa admissa, ad Sedem Apo-

stolicam spectat discernere, cui causa sit committenda, illamque sibi bene vise committere potest.

70 Ordinarijs locorum causa in prima instantia sunt regulariter reservata.

71 Ordinarij locorum propriae hoc casu, qui dicantur.

72 Causa intra biennium non terminata, quando habeat locum appellatio.

73 Causa in prima instantia, qua apud Sedem Apostolicam sint tractanda.

74 Beneficiales causa vigore Brevis Apostolici in prima instantia in Romana curia cognoscuntur.

75 Causa in prima instantiaratione celebrati contractus coram Ordinarijs locorum, qua non cognoscantur.

76 Causae beneficiales super beneficijs affectis, vel reservatis in curia Romana cognoscuntur.

77. Reservatio inspicit titulum, possessionem, & operatur etiam reservationem causarum.

ORDINIS potestas, quam habent Episcopi, probatur supra par. 1. cap. 4. num. 1. & seq. quam autem habeant potestatem jurisdictionis, infra patebit. Jurisdictionis potestas duplex est, ordinaria, & delegata: delegata vero duplex à jure vel ab homine, ordinaria ¶ favorabilis est, delegata autem uti extraordinaria, 3 odiosa, & restringenda, gloss. in c. 1. in ver. processus, & in c. 3. in ver. vel conventionis de rescript. in 6. Anchar. in conf. 215. nu. 8. Purpur. in l. 1. num. 434. de off. et. & Rot. de cis. 5. n. 3. & 4. de concess. praeb. in antiquior. de ordinaria, qua dignior est, primo loco tractare decrevi.

2 Potestas jurisdictionis ¶ ordinariae con-

sistit in iudicando, beneficijs conferendis, juramentis vassallorum recipiendis, investituris concedendis, in excommunicando, corrigendo, poenis plectendo, mitigando, absolvendo, & indulgentiis concedendis, & de quibus per Feder. de Sen. in conf. 302. Rever. pater, circa principum, quae omnia ante ¶ consecrationem potest Episcopus electus, & confirmatus ministrare, gloss. final. in capit. transmissam, & ibi Doct. de elect. quodque indulgentiarum concessio fit etiam jurisdictionis, quas pariter Episcopus nondum consecratus concedere potest, tradit Sylvest. in ver. indulgentia, num. 13.

4 Ordinariam ¶ jurisdictionem tribuere potest

Y

potest Princeps, quique in genere suo, & pro sua potestate, lex, & consuetudo, *cap. 1. cum seq. dist. 1. Host. in sum. de offic. ord. n. 2. & Innoc. in cap. 3. num. 3. eod. tit. Episcopi enim jurisdictionem ordinariam habent de jure communi, & canone, ut per Innoc. in eod. cap. 3. nu. 4.*

5 Ordinariorum autem ¶ plura sunt genera, quæ à Papa Ordinario Ordinariorum dependent, legem accipiunt, eique in omnibus parere, & ipsum in primatum recognoscere debent, *cap. omnes, cap. sacrosancta, & c. Constantinopolitana, 22. dist.*

6 ¶ Papa enim est Ordinarius Ordinarium, & totius orbis, cum totus mundus sit sibi territorium, *cap. cuncta per mundum, cap. per principalem, 9. quest. 3. & Abb. in c. fin. nu. 45. de ser. comp. sunt enim Ordinarij alij seculares, de quibus per Doct. tot. tit. de jurisd. omnium jud. alij autem ecclesiastici, de quibus sum tractaturus, & quibus Papa vices suas ita impartitur, ut in partem vocentur sollicitudinis, non in plenitudinem potestatis, cap. decreto, cap. qui se scit. 2. quest. 6. & c. loquitur, §. Episcopatus, 24. quest. 1.*

7 Primum autem ¶ ordinariorum locum tenent S. S. E. Cardinales, qui in suis titulis Cardinalatus habent ordinariam jurisdictionem, *ut in c. his qua, de major. & obed. & ibi Felyn. nu. 1.*

8 Legati quoque ¶ de latere eorum legatione durante, habent ordinariam jurisdictionem, *gloss. in cap. legatos, in ver. proconsulum, in fin. & in ver. reputantes, de off. leg. in 6. & Abb. in cap. novit. num. 2. & c. fin. num. 3. eod. tit. quæ hodie limitatur, ut non procedat, & habeat locum in cognitione causarum in locis, ubi Concilium Tridentinum est usu obedienter receptum, in qui-*

bus nec Cardinales legati de latere habent ordinariam jurisdictionem. Conc. Trid. *in c. cause omnes, §. legati quoq., sess. 24. secus ubi non est decreta conc. Trid. acceptare recusant, illi hoc casu gaudeant, quod legati in eorum dominiis in cognitione causarum non habeant ordinariam jurisdictionem, ex juris communis dispositione, quia frustra auxilium legis implorat, qui in legem committit. l. auxilium, in fin. & ibi Bart. num. 1. ff. de minor.*

9 Secundum locum ¶ in ordinaria jurisdictione obtinent Patriarchæ & Primates, qui, etsi nomine differunt, idem tamen est officium, *ut c. 1. ubi etiam gloss. 99. dist. gloss. in c. unic. §. fin. in verb. Patriarcha, de stat. reg. in 6. gloss. fin. in cap. urbes, 80. dist. cap. 1. 99. dist. cap. si clericus, §. si vero, 11. quest. 1.*

10 Patriarcha enim est ¶ judex ordinarius omnium Archiepiscoporum suæ Provinciæ, *Abb. in cap. quid simul. numer. 1. de offic. ord. poteratque de crimine Episcopi cognoscere, & pronunciare ipsum esse deponendum, & remittere pronunciationem ad Papam, ut per Felyn. in cap. 2. numer. 2. de accu. sed hodie causæ Episcoporum, ¶ quæ dispositione, aut privatione dignæ sunt, à Summo tantum Romano Pontifice cognoscuntur, & terminantur. Quod si hujusmodi causæ necessario extra Romanam curiam sint committendæ, nemini committi debent, nisi Metropolitanano aut Episcopo à Papa eligendo, per commissionem specialem manu ipsius Papæ signatam, cum facultate, ut solam facti instructionem sumat, processumque conficiat, quem statim ad Romanum Pontificem transmittat, reservata eidem Pape sententia*

cia diffinitiva : minores verò criminales causæ Episcoporum in concilio tantum provinciali, vel à deputatis per concilium provinciale cognosci debent, & terminari. Concil. Tridentin. in cap. 5. de reform. sess. 24. sed quoniam non sine maxima reorum impensa Metropolitanus, vel Episcopus ad processum faciendum se transferre possunt, pro minori dispendio, quandoque etiam simplicibus doctoribus ecclesiasticis pro sumendis informationibus, huiusmodi causæ delegantur.

12 Tertium gradum † Ordinariorum tenent Archiepiscopi, & Archiepiscopus est etiam iudex ordinarius omnium Episcoporum suæ Provinciæ, ita quòd, si subditus conveniat Episcopum, auctoritate ordinaria coram Metropolitanò ipsum convenire potest. gloss. in cap. pastoralis. in ver. exceptis, & ibi Abb. numer. 2. de offic. & in omnibus causis, quæ per appellationem à diffinitiva ab Episcopis suffraganeis ad eòdem Archiepiscopos deferuntur, ut c. 1. de offic. leg. & redarguuntur Metropolitanus, qui non servata forma Conc. Trid. cap. 20. sess. 24. suis suffraganeis inhihent, ut per sacram Congregationem super eòdem cap. 20. in decis. sub. tit. Calaguri an & quando appellatur in causis concernentibus executionem decretorum Concil. Trident. Metropolitanus à cognitione causarum abstinere debent, ut ibidem super eod. cap. 20. in decis. sub. tit. Palavin. Aquileien

13 Quartò Episcopi † habent ordinariam jurisdictionem in eorum diocesi, c. conquerente, & ibi gloss. in ver. jurisdictionem, de offic. jud. ord. & habet Episcopus in ecclesiis, & capellis suæ diocesis, obedientiam, subjectionem, & reverentiam, institu-

tionem, & destitutionem, correctionem, & reformationem, ac censurarum ecclesiasticarum promulgationem, d. cap. conquerente, §. nos autem. Per obedientiam enim, quam præstare tenentur personæ ecclesiasticæ, & seculares in his quæ religionem, & animarum salutem concernunt, ut in cap. quanquam, 23. dist. recognoscunt Episcopum in iudicem. Abb. in d. cap. conquerente, nu. 2. in princip. de offic. ord. Quæ autem sint jura Episcopalia Episcopo debita, bene deducit sigillatim distinguendo Abb. qui tredecim enumerat, ad quæ tenentur ecclesiæ diocesis Episcopo, in eodem cap. conquerente, num. 2. & plura potest Episcopus ordinaria auctoritate, de quibus infra dicitur.

14 Primò † Episcopus ordinaria auctoritate synodum convocare potest, de qua supra part. 1. cap. 9. & quia habet jus reformandi, cap. licet, & cap. irrefragabili, de offic. ord. ad reformationem morum statuta facere potest, & addere juri communi, novam imponendo pœnam, c. 2. junct. gloss. in ver. statuto, de constit. in 6. gloss. in cap. ne Romani, in ver. tolli, & ibi Abb. numer. 2. de elect. & Felin. post plures alios per ipsum citatos in cap. quod super num. 9. de major. & obed. Prohibitus enim † statuere in aliqua materia propter defectum potestatis, potest in illa statuere, fortificando jus commune cum adjectione pœnæ, juxta d. gloss. in clement. ne Romani, in ver. tolli, quam Felin. dicit singularem, in c. 1. nu. 13. post medium, versic. & prohibitus, de spons. & matr.

16 Secundò † potest habere familiam armatam, de qua eod. c. 9. & brachium seculare invocare, ut in cap. 1. de offic. ord. & ibi gloss. perult. & ult. quod iudex præ-

stare tenetur, & ad illud compelli potest, ut per d. gloss. fin & ibi Abb. numer. 11, & Conc. Trident. in cap. 5. de regul. & nominal. sess. 25, & hoc in subsidium, quando familia Episcopi non sufficit, sicut videmus inquisitores, qui licet per se ipsos, & suos ministros carcerare possint, clement. 1, §. 1, de heret. auxilium tamen brachij secularis possint invocare, quod magistratus prestare tenentur, cap. ut inquisitionis, de heret. in 6. quod iudex Ecclesiasticus pro executione suæ sententiæ possit invocare brachium iudicis secularis, & secularis iudex teneatur illud impartiri, & sententiam prædictam exequi, post Covarr. pract. quest. cap. 10 numer. 1. Diaz. in pract. crimin. cap. 154, numer. 1. & plures alios, quos refert, ubi ampliat hanc opinionem procedere etiam in iudiciis secularibus, supremis, tenet Farinac. in sua prax. crim. tom. 1. par. 2. quest. 27, cas. 4. numer. 21, & seqq. & iudex secularis invocat etiam auxilium alterius iudicis, ut si quis in hoc genus, C. de episc. & cler. & Papa pro recuperatione status Ferrariæ auxilium brachij secularis invocavit, quo tamen opus non fuit, cum S. R. E. fuerit illud dominium restitutum sine aliqua sanguinis effusione, ut alibi dixi. Possuntque ¶ Episcopi habere procuratorem fiscales, & in criminalibus penas pecuniarias imponere, ac exigere, ut per Abb. in cap. de causis, num. 125, de offic. deleg. Felin. in cap. irrefragabili, num. 5, de offic. ord. & Aufrey. in addit. ad decis. Tholos. 275, num. 4. etiam quod reus non sit Episcopo in temporalibus subje- 17 ctus. Abb. in cap. licet, nu. 8. de pen.

In civilibus autem causis ad forum ecclesiasticum spectantibus, licet sæpe quaratur inter doctores, an iudex ecclesiasti-

cus de jure communi possit suam sententiam in bonis laicorum executioni demandare, alia questio potius urget, quoad iudices delegatos, ¶ sed, quicquid in argumentum supra contrarium tenuerim in cap. 9 sub numer. 18. Episcopi sua ordinaria jurisdictione suas sententias executioni demandare possunt, ut per Innoc. in c. significasti, de off. deleg. & hodie dicta questio est sublata per Conc. Trident. cuius vigore, loco censurarum, quibus libere utebantur nunc eis licet in omnibus causis ad forum ecclesiasticum quomodolibet pertinentibus contra quoscunque, etiam laicos, per multas pecuniarias, per captionem pignorum, personarumque distributionem, per proprios, aut alienos executores procedere, & causas diffinire, ut in cap. 3 sess. 25. de reform. quæ potestas procedendi contra bona, & personas etiam laicorum loco censurarum subrogata fuit, & subrogatur. l. 1, §. hæc actio. & ibi Bar. ff. si quis testa. lib. esse suff. sue. & l. si eum, §. qui injuriarum ff. de si quis caut. verbum enim, liceat Episcopis, in d. cap. 3. appositum est dispositivum, quod scilicet procedere possint per captionem pignorum, & distributionem personarum, quo casu intelligitur Episcopis hoc licere facere de jure, & de facto, ut per Bart. in l. stipulatio ista, §. hi qui ff. de verb. obligat. & præmissa procedunt, habentque locum, tamen in criminalibus, quam in civilibus, quia ibi in casibus quoque criminalibus, ubi executio realis, vel personalis, ut supra, fieri poterit, illa dictio, ¶ ut supra, repetitiva præcedentium habet vim exceptionis, & repetitionis dictorum verborum per captionem pignorum, & distributionem personarum, quæ supra dicta erant,

erant. Bart. in l. 1. §. hoc edito, in fin. ff. de postul. & Cravet. in cons. 88. num. 3.

20 Tertio ꝑ Episcoporum ordinaria auctoritate præcipua cura esse debet, ut populum, totumq; gregem sibi ipsis, ac suæ fidei commissum, juxta sacrorum conciliorum decreta de sanctorum intercessione, invocatione, sacrarum reliquiarum honore, & legitimo imaginum usu diligenter instruant, & doceant atque imagines Christi, & Deiparæ Virginis, & aliorum sanctorum in templis præsertim habendas, & retineas, eisque debitum honorem, & venerationem impartendam curent, ut per conc. Trident. de invoc. venerat. & reliq. sanctorum, sess. 25.

Nemini tamen licet ullo in loco, vel ecclesia, etiam quomodolibet exempta, aliquid insolitam ponere, vel ponendam curare imaginem, nisi ab Episcopo approbata fuerit, nulla etiam admittenda sunt ꝑ nova miracula, nec novæ reliquiæ recipi debent, nisi eodem Episcopo recognoscente, & approbante, qui, simulatq; de iis aliquid compertum habuerit, adhibitis in consilium Theologis, & aliis piis viris, ea facere debet, quæ veritati, & pietati consentanea judicabit. concil. Trid. ubi supra, §. hoc ut fidelius, & cap. 2. de reliq. & vener. sanct.

De miraculis autem, ac sacris imaginibus copiose, & bene scripsit Majol. in suo lib. de sacr. imag. per totum, & si aliquid dubium, aut difficile ꝑ abusus circa miracula, & imagines esset extirpandus, vel aliqua de his gravior quæstio incideret, Episcopus, antequam judicat, Metropolitanus, & comprovincialium Episcoporum in concilio provinciali sententiam debet ex-

pectare, ita tamen ut nihil, inconsulto Romano Pontifice, novum, aut in Ecclesia hæctenus inusitatum decernatur. Concilium Tridentinum, ubi supra de invocat. vener. & reliq. sanct. in fin. Sanctorum vero reliquiæ, si sint antiquæ, haberi debent in veneratione in qua hæctenus habitæ fuerint, si verò sint novæ, Episcopus servare debet formam ejusdem decreti concilii ut super eod. decr. fuit à sacra congreg. decisum. sub titu. Casar Augustan. Sanctorum vero reliquiis venerationem, atque honorem non deberi, vel eas, aliaque sacramonumenta à fidelibus inutiliter honorari atque eorum opis impetrandæ causâ sanctorum memorias frustra frequentari asserentes, ab ecclesia sunt damnati, concil. Trident. eod. decreto sub tit. de invoc. vener. & reliq. sanct. §. sanctorum quoque sess. 25.

23 Quo autem honore, & reverentia ꝑ reliquiæ sint servandæ, observantia urbis Romæ, omniumque aliarum civitatum, & locorum Christi fidelium satis docet, quibus in locis maxima veneratione habentur, & præcæteris à Carolo Emmanuele Sabaudia Duce magno studio servatus ꝑ Evangelica illa syndon, qua Christus ad sepulturæ mysterium involvi dignatus est, quam eandem illam esse, de qua Evangelistæ omnes testati sunt; Matth. cap. 27. Marc. cap. 15. Luc. cap. 23. & Ioan. cap. 19. post alios, quos citat, tradit Majol. de sacr. imag. cent. 1. cap. 4. §. hujusmodi autem. Idem testatur Alphonsus Paleot. Archiepiscopus, Bonon. in explicat. sacr. syndon. c. 2. in princip. in qua quamplura scitu, consideratione, & meditatione digna ab omnibus Christi fidelibus essent videnda. Prioribus quidem seculis servorum

Chriſti ſtadio Hieroſolymis, demum in Cypro penes Reges ſervatus fuit hic inæſtimabilis theſaurus pretioſiſſimo ſanguine Chriſti conſperſus, ſed, ubi cœpit ira Dei excandefcere, & immanitati Turcarum regna illa exponenda permittit, ſacra- tiſſimæ ſyndonis Deus non oblitus, ne impiorum manibus aliquando pollueretur, ſub piſſimorum Sabaudia Ducum tutelam eam migrare voluiſſe videtur, ſub qua primò Camberij Allobrogum, Ducatus Sabaudia inſigni oppido, nunc autem 27 jam à pluribus annis in pedemontana Provincia, & Tauſinensi civitate eorundem Ducum regia piſſime aſſervatur Mag. Cyprianus Uberti *in op. de cru. lib. 3. fol. 186.* & Jacob. Crot. *de cruc. Chriſt. lib. 1. cap. 58. in princip.* ſi quis autem miraculorum, quæ Deus ſacram huiusmodi ſyndonem inviſentibus, & adorantibus aperire dignatus eſt, notiſſiam habere velit, videat Majol. *eodem cap. 4.* & Paleot. *d. cap. 2. poſt princ.* & quia tetigit corpus domini, quod fuit verbo divino conjunctum, & illius ſanguine eſt conſperſa, ſan- 28 guis que non fuit à verbo divino ſeperatus, & diviſus; propterea eidem ſanguini cultus 25 ꝛ Latria debetur, S. Thom. 3. *par. quaſt. 25. artic. 4. ad. 2.* Azor. *in 1. par. inſtit. moral. lib. 9. cap. 5. verſic. 8. quaeritur,* & Paleot. *in ead. explicat. cap. 7. poſt. med.*

Quartò, ordinaria auctoritate tenen- 26 tur etiam Epilcopi curare, ut dietum ꝛ feſtorum celebratio ad Dei cultum maximè pertinens, & quæ in lege divina præcipitur cum omni veneratione obſervetur, omnes enim dies Dominici, & alij item plures præcipuè in honorem Dei, & Beatæ Mariæ Virginis, Apoſtolorum, & aliorum

Sanctorum de præcepto ſunt ſervandi, ſicut alij item, qui juxta laudabilem locorum conſuetudinem ſolemniter celebrati conſueverunt. Huiusmodi autem diebus ab omni illicito, & ſervili opere eſt abſtinendum, mercatus, fora, profanæ negotiationes, & iudiciorum ſtrepitus debent ceſſare. Qui autem feſti dies non ſunt de præcepto Eccleſiæ, ſed de conſuetudine, ſecundum conſuetudinem loci ſunt ſervandi, *cap. quoniam, de ſer.*

Judiciorum autem ſtrepitus ꝛ omnibus feriis in honorem Dei indictis quieteſcere debent, quibus non poteſt renunciari, nec proceſſus, minusque ſententia valebit, niſi neceſſitas urgeat, vel pietas ſua deat, *cap. final. & ibi Abb. numer. 1, 2, 3, & 9, de ſer.* favore tamen hominum introductis, ut meſſium, vel vindemiarum, de partium conſenſu renunciare poteſt, *ut d. cap. final. in ſin. eod. tit.*

Quò autem dies feſtivi, in honorem Dei ſunt feriati, probatur *in cap. 1, de conſecrat. diſt. 3, & d. c. ſin. de ſer.*

Juramenta enim dictis diebus admitti non debent, neque ſententiæ ad pœnam ſanguinis terri, neque ſacramenta præſtari, niſi pro pace, vel alia neceſſitate, *c. 1. eod. tit.*

ꝛ At dies feſtos operibus ſervilibus, ſeu vetitis violantes mulctare, & pœnis afficere eſt miſi fori, ita ut inter iudicem Eccleſiaſticam, & ſecularem ſit locus præventioni. Pius V. *in Bull. conſtit. 5. ſ. cum verò, ver. in alijs autem.* In Regno tamen Neapolitano, ex antiqua juris diſpoſitione, & capitulorum ejuſdem regni, & immemorabilis conſuetudinis, ad forum Eccleſiaſticum tantummodo ſpectat, & in eodem regno dicta conſtitutio, hoc caſu in foro ſeculari non attenditur.

Prout

Prout etiam est locus præventioni contra blasphemos, quorum crimen ¶ est misti fori, cap. 2. & ibi Abb. num. 9. de maled. nisi sint blasphemix hæreticales, quo casu ab Episcopo, vel Inquisitore hoc crimen cognosci debet, cap. ut inquisitionis, § prohibemus, de hæret. in 6. & Eymer. in direct. inquisit. par. 2. q. 46. vers. secundò sic arguitur.

Festorum enim ¶ dierum celebratio cadit sub tertium præceptum decalogi, & partim morale, partim verò cœremoniale iudicatur, ut per S. Thom. 1. 2. q. 100. art. 3. ad secundum, & 2. 2. q. 112. art. 4. quem omnes Theologi secuti sunt, ut refert Graff. decis. aur. par. 1. lib. 2. cap. 34. num. 1. Regulariter enim opera servilia, quibus homo homini corporaliter servit diebus festivis, cadunt sub dictum præceptum, ita quod festum violantes mortaliter peccent, ut per Navarr. in cap. 13. n. 6 sed quia de pluribus causis quis excusari potest, ut per eundem Navarr. ubi supra, & per ¶ superiorem rationabilibus de causis potest dispensari, ut per Graff. d. cap. 34. num. 14. cum agatur de peccato, superior erit Episcopus loci, si commodè adiri poterit, alias sufficit dispensatio simplicis Sacerdotis. S. Raymon. in sum. lib. 1. de ser. circa si. junct. glol. in ver. Ecclēstia.

Quintò, ¶ sanctimonialium cura Episcopis præcipuè est commissà, cap. unic. §. fin. de stat. reg. in 6. super qua maxime invigilare debent, & Sancta synodus anathemati subiecit omnes, & singulas personas cujuscunque qualitatis, vel conditionis fuerint, tam clericos, quàm laicos, seculares, vel regulares, atque etiam qualibet dignitate fungentes, si quomodocunque

coegerint aliquam ¶ virginem, vel viduam, aut aliam quamcunque mulierem invitam, præterquam in casibus in jure expressis, ad ingrediendum Monasterium, aut habitum suscipiendum, seu professionem emittendam, quoquomodo eidem actui, vel præsentiam, vel consensum, vel auctoritatem interponendo, ut in cap. 18. de reg. & monial. sess. 25. eandemque anathematis pœnam incurrunt, qui sanctam virginum, vel aliarum mulierum voluntatem, vel accipiendi, vel voti emittendi quoque modo sine iusta causa impediunt, ut eodem cap. 18. versic. simili quoque, & c. ultim. vers. si quis, 32. quest. 2.

Puella verò, quæ ¶ habitum regularem suscipere vult, major duodecim annis esse debet & non est dispensandum, ut ante duodecimum annum expletum possit in Monasterio habitum suscipere: congregatio sacri Conc. super cap. 17. de reg. & monial. in princip. & cap. puella, 20. quest. 2. nec potest aliqua ad professionem emittendam admitti prius, quàm Episcopus, vel eo absente, aut impedito, Vicari⁹, aut aliquis eo: si sumptibus ab eis deputatus, virginis voluntatē diligenter exploraverit, an coacta, vel seducta sit, an sciat, quid agat. Si vero voluntas ejus pia, ac libera cognita fuerit, habueritque condiciones requisitas juxta Monasterii illius ordinis regulam, Monasteriumque sit idoneum, liberè ei profiteri licebit, virginis enim voluntas libera esse debet, quia ubi metus, vel coactio intercedit, deficit consensus, c. cum locum, & cap. gemma, de sponsal. & coacta professio difficiles exitus frequenter habere solet. arg. text. in cap. requisivit, de sponsal. & matrim: Professionis verò

tem-

tempus nē Episcopus ignoret, tenetur;⁸
Præfecta Monasterii eum ante mensura
certiorem facere; Quod si præfecta certi-
oriore Episcopum non fecerit, quamdiū
Episcopo videbitur ab officio est suspen-
sa. Con. Trid. in d. cap. 17. de regul. &
mon. sess. 25.

³⁶ Ad professionem tam virorum, quam
mulierum ante decimum sextum annum
expletum emittendam nemo admitti po-
test. Concilium Tridentinum, cap. 15.
eod. tit. de regul. & mon. nec, qui minori
temporis spatio, quam per annum post su-
scriptum habitum in probatione steterit,
ad professionem est admittendus, cap. 17.
quest. 2 & Conc. Tridentin. eod. cap. 15.
Professio autem antea facta, nulla est,
nullamque inducit obligationem ad
alicujus regulæ, vel religionis, aut ordinis
observationem seu ad alios quoscunque
effectus, d. cap. non solum, §. quod si forte
& Concil. Tridentin. eod. cap. 15. in fin. de
regul. & monial.

³⁷ Inter milites S. Joannis Hierosolymi-
tani extra conventum religionis degentes
est locus tacitæ professioni, ut fuit in sacra
congregatione decisum super d. cap. 15. §.
an sit locus. Et in habitus susceptione
milites Hierosolymitani ex tenore suorum
statutorum emittunt professionem, quæ
tamen per habitus delationem extra con-
ventum prælumitur postea post annum
tacitè ratificata, ut in d. §. an sit locus, &
§. an in militibus, in eisdem decis. super eod.
cap. 15. nec, qui ex voto religionem in-
greditur. potest in ea validè ante decimum
seximum annum expletum, vel intra annum
probationis professionem emittere, ut in
decis. super cap. 16. §. anis, de regul. ead.
sess. 25.

Nec ulla tam renunciatio, aut obligatio
antea etiam cum juramento facta, etiam in
favorem cujuscunque causæ piæ, valeat,
nisi cum licentia Episcopi, sive ejus Vicarii
fiat intra duos menses proximos ante pro-
fessionem, quæ non intelligitur effectum
suum sortiri, nisi secuta professione. Conc.
Trid. eod. cap. 16. de reg. in princip. Quod
decretum non habet locum in donationi-
bus, & renunciationibus factis ante ingres-
sum Monasterii, & habitus susceptionem;
sed si quis donaverit in ipso ingressu non
valet, ut in decis. super eod. cap. facta, §.
nulla quoque, prout, nec valet Episcopi li-
centia omissa, & professione secuta, ut
eisdem decis. §. cum licentia.

Nec requiritur, quod renuncians, tem-
pore renunciationis compleverit deci-
mum sextum annum, ut renunciatio sit
valida, dummodò sit facta cum licentia
Episcopi, seu Vicarii, juxta dictum cap. 16.
intra duos menses proximos ante profes-
sionem. & idem, si renuncians esset tacitè
professus, licet renunciasset duobus men-
sibus ante professionem expressam, ut in
dictis decis. §. ac non aliàs, & §. & nullius
effectus, finito autem tempore novitiatus,
superiores novitios, quos habiles invene-
rint ad profitendum, admittere, aut è
monasterio eos ejicere debent, ut eod. c.
16. §. finito tempore, & facit cap. cum cau-
sam, in fine de elect.

Renunciatio verò facta cum licentia
Episcopi, sive ejus Vicarii intra duos men-
ses proximos tempore, quo professio legiti-
time emitti potuisset, non est invalida, eo
quod ipsa actualis professio per aliquot
menses ulterius dilata fuerit, quia tam
tempus emittendi professionem post tempus
novitiatus ex legitima causa à superioribus
cognita

cognita potest prorogari, *ut in d. decis. super c. 16. §. renunciatio facta.*

40 Ante professionem ꝑ̄ excepto victu, & vestitu novitii, vel novitiæ illius temporis, quo in probatione sunt, quocunque prætextu à parentibus, vel propinquis, aut curatoribus ejus Monasterio aliquid ex bonis ejusdē tribui non potest, nec hac occasione discedere nequeat, quod totam, vel majorem partem substantiæ suæ Monasterium possideat, & si discesserit id facile recuperare non possit. Ideò sub anathematis pœna dantibus, & recipientibus, id est prohibutum. Et ut abeuntibus ante professionem omnia restituantur, quæ sua erant, Episcopus etiam per censurâ Ecclesiasticas, si opus fuerit, restituere recusantes compellere debet, *ut eodem. cap. 16. post med. §. sed neque. de regul. & Mon. & dicta anathematis pœna non incurritur ipso facto, nec absolutio est Papæ reservata, ut fuit à sacra congregatione decisum super eod. cap. in eisdem decis. §. sub anathematis.*

41 Professione ꝑ̄ facta, nemini regularium, tam virorum, quàm mulierum licet bona immobilia, vel mobilia cujuscunque qualitatis fuerint, etiam quovis modo ab eis quesita, tanquàm propria, aut etiam nomine conventus possidere, vel tenere, sed statim ea Superiori sunt tradenda, conventuique incorporanda. *Conc. Trident in cap. 2. de regu.* Moniales verò quicquid singulæ quoquo titulo acquisierint, totum rectè ad Abbatisiæ manus deferri oportet, etiam quòd suis manibus laborando acquirunt, vel eis à parentibus donatur, etiam quòd Monasterium esset pauperimum, Abbatisiæ, tamen in primis ex hujusmodi acquisitionibus sub arbitrio necessitatibus illius Monialis, cujus opera,

vel contemplatione fuerint parta subvenire poterit; & quòd reliquum erit, in communem usum totius Monasterii convertere debet, & curare, ut victus monialium quotidianus sit communis, & in coctura, & in usu. *Congreg. Concil. super eod. c. 2 in decis. sub titul. Toleran. & in §. incorporantur.*

42 Prætendens autem per ꝑ̄ vim, & metum ingressum fuisse religionem, aut ante ætatem debitam emisisse professionem, vel quid simile, si velit quacunque de causa habitum dimittere, aut etiam cum habitu discedere sine licentia superiorum, non est audiendus, nisi intra quinquennium tantum à die professionis, & tunc non aliter, nisi causas, quas prætenderit, deduxerit coram Ordinario, & suo Superiore. *Concil. Trident. cap. 19. sess. 25. eod. tit. de regul. & mon.* Quinquennium verò incipit à die professionis, intra quod si minime reclamatus, & dimissus fuerit, eo elapso, etiam quòd postea allegaret vim, & metum semper durasse, non est audiendus, nisi intra quinquennium à die ejusdem professionis quis reclamasset, quo casu etiam post quinquennium erit audiendus, & ita censuit sacra congregatio Concilii, cujus sententia fuit à Gregorio XIII. approbata, *ut decis. super eod. cap. 19. in ver. Gregorius XIII. approbavit, & in ver. Gregorius XIII. audita.* Causæ autem cognitio hoc casu in secunda, & tertia instantia Ordinatio, & Superiori ejusdem religionis vicinioribus conjunctim committi debent, *ut in eisdem decis. super eod. cap. 19. §. & Ordinario.* Quòd si ante causæ cognitionem habitum propria auctoritate quis dimiserit, nullatenus ad allegandū quamcumq; causam est admittendus, sed,

ur ad Monasterium redeat est cogendus, & tanquam apostata puniendus, interim verò nullo privilegio suæ religionis juvari potest. Conc. Trid. eod. cap. 19. §. quod si antea.

43 Apostatæ ꝑ pœna est excommunicatio- nis, quæ incurritur ipso facto, ut est text. in cap. 2. §. si quis autem, ubi etiam gl. ne cler. vel Mon. in 6. & Pius Quintus revocavit, & abolevit omnia, & singula privilegia, facultates, dispensationes, & indulta, præter juris communis dispositionem emanata, recipiendi, vel retinendi Fratres Monachos, Canonicos, & alios laxiorum ordinum professores, &c. Cassavit quoq; & annullavit quo ad illa, omnes Apostolicas, & alias litteras super iis confectas, ac processus, & alia inde secuta quæcunque. Quoscuque verò, qui aliquem contra suæ revocationis tenorem admitterent, aut reciperent, vel receptos retinerent, ipsos, omnibus, & singulis dignitatibus, administrationibus, beneficiis, officiis, fructibus, & pensionibus Ecclesiasticis privavit, & ad futura inhabiles esse voluit eo ipso, ut in litteris, de quibus in Bull. cap. 91. & quia regulares de uno ad aliû ordinem translati, facili à suo superiore licentiam standi extra monasterium obtinere solent, ex quo vagandi, & apostatandi occasio tribuitur, nemo superior cujusvis facultatis vigore aliquem ad habitum & professionem admittere potest, nisi ad ordinem ipsum ad quem transfertur sub sui superioris obedientia in claustris perpetuò maneat, & taliter translatus etiam si Canonicorum Regularium fuerit ad beneficia secularia, etiã curata omninò incapax existit. Conc. Trid. cap. 11. de refor. sess. 14.

45 Abbatissæ ꝑ verò, & aliæ præfectæ Mo-

nasteriorum quocunq; nomine appellentur minores annis quadraginta, & quæ octo annis post expressam professionem laudabiliter vixerint, eligi non possunt. Concil. Trid. c. 7. de regul. & mon. sess. 29. & c. sanctimonialis 20. q. 1. olim enim Abbatissam sexagenariam esse oportebat. cap. indemnitatibus. junct. gl. de elect. in 6. quod hodie si qualitatibus supra à Conc. Trid. traditis non reperitur in eodem Monasterio, ex alio ejusdem ordinis eligi potest, & si hoc etiam incommodum superiori, qui electioni præest, videbitur, ex iis, quæ in eodem Monasterio annum trigésimum exceßerint, & quinq; saltem annis post professionem rectè vixerint, de consensu Episcopi, vel alterius superioris eligi poterit. ut eod. c. 7. §. quod si hu, & quod ita de consensu Episcopi fieri possit, fuit à sacra congregatione decisum super eod. cap. 7. vers. an eo casu.

Episcopus verò, vel alius superior, qui electioni præest, ꝑ claustra Monasterii ingredi non debet, sed ante cancellorum fenestellam vota singularum audire, vel accipere tenetur, in d. 6. q. 7. §. Et si quæ. Atq; cum Vicario suo, vel Secretario, aut alio ab ipso assumpto, vota singularum Monialium ore tenus expressa, superior audire potest. ut in decis. super eod. cap. in factis. in ver. accipiat. si nec quadragenaria, nec quæ trigésimum annum expleverit, in ipso Monasterio reperitur, minoris ætatis eligi non potest, sed ad Papam est recurrendu, ad quem spectat postulacionem hujusmodi admittere, Sacra congregatio super eod. cap. 6. §. quod si nulla.

47 Episcopis ꝑ sub obstatione divini iudicii, & interminatione maledictionis æternæ præcipitur, ut in omnibus Monasteriis

teris sibi subiectis ordinaria, in aliis vero Sedis Apostolicæ auctoritate clausuram sanctimonialium, ubi violata fuerit, diligenter restitui, & ubi inviolata est, conservari, maximè procurent. Conc. Trid. in c. 5. de reg. & monial. & c. unic. §. 1. & ult. de stat. regu. in 6. Inobedientes, atque contradicentes per censuras Ecclesiasticas, aliasque pœnas, quacunque appellatione postposita compescendo, invocato, etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis. ut eod. c. 5. d. c. unic. in fin. de stat. regul. quod auxilium, ut præbeatur, omnes Christiani Principes hortantur, & sub excommunicationis pœna ipso facto incurrenda, omnibus magistratibus secularibus injungitur per sacrum Conc. Trid. in d. c. 5. §. quod auxilium. Et exhiberi debet ad ea, quæ Deo sunt placita, exequendum. c. 1. de off. ordin. & glo. in d. c. unic. in ver. seculari. ad hoc enim Magistratus seculares legitimè à Sac. Concilio fuerunt compulsi, & compelli possunt. cap. administratores. 23. q. 5. & gloss. proximè citata.

Et Pius V. in hærendo dispositioni d. c. unic. de stat. regul. in 6. & decreto Sac. Concil. Trid. d. c. 5. sess. 25. sua perpetuò valitura constitutione, statuit, atque decrevit universas Moniales, tunc præsentis, & futuras cujuscunque religionis, & ordinis, vel militiarum, etiam Hierosolymita. receptas, vel recipiendas, tacitè, vel expressè professas, etiam si conversæ, aut quocunque alio nomine appellarentur, etiam si ex institutis, vel foundationibus earum regulæ ad clausuram non tenerentur, † nec unquam in earum Monasteriis, seu domibus, etiam ab immemorabili tempore ea servata fuisset, sub perpetua in suis Monasteriis, seu domibus debere de cete-

ro permanere clausura, & reluctantes hortandæ, ac inde contrafacientes ab ordinariis locorum severissimè puniendæ, omnibusque sine professione, & absque clausura vivere volentibus est interdictum, nè ullæ aliam prorsus in suum ordinem, religionem, aut congregationem recipere possint, ut in const. ejusdem Pij V. in Bull. cap. 8.

Nec possunt † moniales cujuscunque status, gradus, vel conditionis existentes, de cætero morborum, lepræ, aut epidimiæ causa, nisi ob evidens, graveque periculum, seu scandalum (quæ tamen præter alios ordinum superiores, quibus cura Monasteriorum incumberet, etiam per Episcopum, seu alium loci ordinarium, etiam si prædicta Monasteria ab Episcoporum, & ordinariorum jurisdictione exempta esse reperirentur, cognita, & expressè in scriptis approbari debent) à monasteriis prædictis exire. dict. c. unic. circa princ. vers. ita quod nulli. Sed nec in prædictis casibus extra monasteria, nisi ad necessarium tempus stare licet, si quæ autè extra prædictos casus modo, quo supra cognoscendos, & approbandos, è monasterio, clausuravè egressæ fuerint, quive eisdem licentiam exeundi quomodolibet concefferint, nec non comitantes, ac illarum receptivæ personæ laicæ, seculares, vel Ecclesiasticæ, consanguineæ, vel nō, excommunicationis majoris latæ sententiæ vinculo, eo ipso absque aliqua declaratione subjiuntur, à quo à nemine, nisi à Romano Pontifice, præterquam in mortis articulo absolvi possunt, ut in aliis ejusdem Pij V. Postea confectis litteris, de quibus in eodem Bull. cap. 100.

Gregorius autè XIII. inhibuit quibuscunque, nè sub prætextu licentiarum hætenus tunc concessarum, & obtentarum

sub excommunicationis pœna ipſo facto incurrenda, ſuper qua pariter à nemine, niſi à Romano Pontifice, præterquam in mortis articulo, abſolutionis beneficium poſſunt obtinere. Monasteria hujusmodi quovis modo ingredi audeant. Abbatibus vero, necnon Abbatibus, Conventibus, & aliis Monasteriorum utriusque ſexus ſuperioribus, & perſonis quocunque nomine vocentur, diſtictè præcepit ſub eadem excommunicationis pœna, necnon privationis dignitatum, beneficiorum, & officiorum, ſuorum, ac inhabilitatis ad illa, & alia in poſterum obtinenda, nè in Monasteria, domos, & loca ſua quemquam prætextu dictarum licentiarum ingredi facerent, vel permetterent, quinimò etiam ſub eisdem pœnis ipſo facto incurrendis prohibuit, atque interdixit omnibus, & quibuſcunque perſonis Eccleſiaſticis, & ſecularibus, ac etiam ordinum quorumcunque, etiam Mendicantium Regularibus, ne illis prætextu licentiarum ab Episcopis, vel ſuperioribus, quibus illas concedendi in caſibus neceſſariis tantùm ex decreto Concilii Tridentini, dicto cap. 5. §. ingredi autem. de regul. ſeſſ. 25. tribuitur, Monasteria ipſa monialium pro libito, ſed neceſſitatibus urgentibus, dumtaxat ingredi liceat. Nec moniales ſub eisdem pœnis illos aliter admittere poſſunt, ut in litteris ejuſdem Gregorii. in eod. Bull. cap. 36. Neque Episcopis aliisve, quibus ſui auctoritate officii eſt permiſſum, pro libito ſua voluntatis hujusmodi ſepta ingredi licet, ſed dumtaxat in caſibus neceſſariis, & à paucis, iſſque ſenioribus, ac religioſis perſonis comitati. & contra facientes Episcopi pro prima vice, qua contrafecerint, ingreſſu Eccleſiæ ingreſſi, pro ſecunda à

munere Pontificali, & à divinis ſuſpenſionis, ac deinceps ipſo facto abſque alia declaratione excommunicationis pœnam incurunt; regulares verò omni officio, ac miniſterio privati ſimiliter excommunicationis pœna innodantur. *Gr. 1720. Bul. c. 75.*
Mulieres autem quæ in Congregatione vivunt pro cura earum mulierum, quæ fuerunt inhoneſtæ, vel à viris propriis deſertæ, non ſunt cogendæ ad profeſſionem emittendam, neque ad clauſuram ſervandam, ut in eiſdem deciſi. *ſuper cap. 5. §. Gregorius XIII. audita.*

Concedere enim licentiam intra ſeptem Monasterii ingrediendi Episcopus, vel ſuperior debet in caſibus neceſſariis, neque alius ullo modo poſteſt, etiam vigore cuiuſcunque facultatis, vel indulti hætenus conceſſi, vel in poſterum concedendi, Concil. Trid. eod. cap. 5. §. dare autem; & etiam ubi viget conſuetudo non accedendi ad Monasteria regularibus ſubjecta ſine licentia Episcopi, & poſt Concilium introducta, ut Ordinarii concedant licentiam ingreſſus ad Monasteria Regularibus ſubjecta, privativè ad ipſos Superiores Regulares, adverteadum eſt, an conſuetudo ſit legitime præſcripta, ſuper qua Judex compoſens cognoſcere debet; ſed interim ordinarius eam quaſi poſſeſſionem, quam habere reperitur retinere poſteſt. Et dato, quod à Superioribus Regularibus hujusmodi licentia ingreſſus, & acceſſus concedi deberet privativè ad Ordinarios, non poſſunt illas improbare, poſſunt tamè Ordinarii aliquam ipſarum licentiarum cognitionem, & ſuperintendentiam habere; prout Mediolani, ubi vigore Concilii provincialis primi debent hæ licentiæ apud Superiorem regiſtrari, ut fuit deciſum

per

per Sacram Congregationem super eo. cap. 5. ut in §. præsupposita declaratione.

33 Potest etiam ꝑ puella introduci intra claustra Monasterij monialium ad hoc, ut educetur, ibi, etiam absque licentia Ordinarij, quò ad monasteria Regularibus subiecta, obtentis tamen litteris ab ipsa Congregatione, in forma præscripta, non autem ex sola licentia Superiorum Regularium, nec etiam de licentia Ordinarij, & superiorum. ut in eisdem decis. super eo. cap. 5. §. verum puella: nisi aliter in litteris Sacræ Congregationis caveatur, quarum forma est seruanda. Quæ autem puellæ educationis causa in Monasterio sunt, exire possunt, & deinde ad habitum suscipiendum recipi sine aliqua Sacræ Congregationis licentia, ut in eisd. decis. super eod. cap. 5. in princ. & vers. quæ educationis, secus autem, si non ad effectum habitum suscipiendi reingredi iterum educationis causa volunt, quia tunc nova licentia requiritur.

34 Absoluto ꝑ autem tempore educationis, si statim puella non egreditur, nemo insidit in excommunicationem, seu censuras, sed potest Episcopus terminum præstitueri, intra quem eligat puella, utrum velit Monialis effici, aut è Monasterio egredi. §. absoluto tempore. ead. decis. moniales verò peritæ ad organum pulsandum non sunt prohibendæ, quin organum in Ecclesia interiori pulsent. Ideò organi concinnatores, ꝑ ac Magistri, cum eorum operanti oportuerit, sunt admittendi eadem ratione, qua cæteri artifices admittuntur. Congreg. Concil. in eisd. decis. super eo. c. 5. §. si qua ex monialibus.

35 Regulares ꝑ adeuntes Monasteria Monialium sine Episc. licentia pœnam ex-

communicationis, quam Episcopus suo edicto proposuit, absolutionem sibi reseruando, non incidunt, si regulares ab excommunicationibus Ordinariorum suis privilegijs nominatim eximuntur; sed intra claustra degunt iuxta dispositionem cap. 3. de reform. sess. 6 sunt puniendi. ut in eisdem decis. super d. cap. 5. §. an regulares ad-

37 Nullique ꝑ Superiori Religioso, cuiuscunque Religionis, gradus, qualitatis, & dignitatis, existenti, cui Monasterij seu domus cura incumbit, visitare, nec visitatoribus, (confessario ordinario, & extraordinario, cum ad tempus deputantur, dumtaxat exceptis) absque licentia expressa ejusdem Sacræ Congregationis accedere licet, nec ad Monasteria, seu domos quarumcunque monialium, vel sororum sui, seu alterius cuiusvis ordinis ad colloquendum, sive tractandum cum eis. Quòd, si aliquando ex mandato sui Superioris aliquos Religiosos ad prædicandum verbum Dei, vel ad celebrandum Missas in ipsarum monialium, seu sororum Ecclesijs, seu Oratoris exterioribus, mitti contingat, moniales, Sorores, aut quamlibet aliam personam intra claustra degentes, nullo modo ullove quæsito colore alloqui possunt, Confessarij autem similiter in ædibus Monasterij, vel in Monasterio, seu domo Monialium, aut Sororum Monasterio contigu- is pernoctare, seu pernoctari facere prohibentur, neque extra tempora generalium confessionum (quibus soli Confessario diurnam refectionem accipere vix est permissum, si ejus habitatio, aut viro- rum domus, vel Monasterium, in quo de- git, à monialium, vel Sororum Mona-

sterio, seu domo nimium distat, neque etiam hoc casu; si peculiaribus regulæ constitutionibus id vetitum sit: ullo modo comedere, refocillare, aut cibum sumere possunt, sub pœnis privationum officiorum, ac vocis activæ, & passivæ ipso facto incurrendis, ut in decreto sub die prima Aprilis 1590. facto, omnibusque procura-

60 **58** Nec possunt ¶ regulares, quibus cura monialium sublata fuit etiam de licentia, & jussu Superioris Ordinarij illas in confessionibus audire, & ita ex mente Gregorij XIII. fuit à prædicta Sacra Congregatione decisum, ut in prædictis decisionibus super eod. cap. 5. idem Gregorius XIII. Cohabitatio autem, ac collocutio, Monachorum cum monialibus propter insidias Diaboli, est valde suspecta. cap. diffinimus, cap. in nullo, & c. Monasteria, 18. quæst. 2.

Sextò, omnia capita ordinum, ut quatuor Abbates ¶ generales quatuor ordinum generalium, videlicet, S. Benedicti, Cluniacensis. Cisterciensis, & Præmonstratensis, qui omnibus Abbatibus præferuntur, ut per Cassan. in Catal. glor. mundi. par. 4. 31. consid. in princ. & etiam omnes alij Abbates habent ordinariam jurisdictionem in suis monasterijs, ita quòd possunt subditos suspendere, interdicerè, & excommunicare, cap. quantò. & ibi glo. penul. de off. ord. Abbas. in cap. eum ab ecclesiarum. numer. 10. & num. 12. eod. tit. & Cassan. ead. par. 4. 22. consid. vers. quintò Abbates. Eadem autem auctoritate ordinaria, vigore tamen privilegiorum

cum facultate, & auctoritate ordinaria concessorum primam tonsuram, & minores ordines subditis suis, in quibus quasi Episcopalem habent jurisdictionem, usque ad Lectoratum inclusive conferre possunt cap. 1. & ibi gloss. unie. cap. 2. & ibi gloss. in ver. Lectoris. 62. dist. gloss. pen. in c. Abbates. de privil. in 6. Calices ¶ etiam, patenas, vestes sacerdotales, cruces, & alia in quibus fit tantùm verbalis benedictio, benedicere possunt, non tamen calices consecrare, ut ibi eadem glo. pen. vers. faciunt hæc, nisi facultatem habeant ex speciali Sedis Apostolicæ indulto.

61 **61** Septimò, Magnus ¶ Magister Ordinis Sancti Joannis Hierosolymitani habet in suos fratres, & subditos ordinariam jurisdictionem cum mero, & misto imperio ut in Bull. Rom. Pij. III. c. 14. pag. 667. §. nec non tunc, cum facultate commendas, & alia beneficia conferendi, de quibus infra: quam jurisdictionem habent etiam omnia capita Ordinum aliarum militiarum regularium auctoritate Apostolica erectarum.

Ordinariam jurisdictionem habent etiam vicarij ¶ generales Episcoporum, Archidiaconi, & Archipresb. ut tot. tit. de off. Vic. de offic. Archid. & de offic. Archipresb. & quamplures alij, sed, quia de singulis dicere, qui habent ordinariam jurisdictionem, pluribus esset agendum, cum non possit dari certa doctrina, stante, quòd sæpius per consuetudinem acquiritur, & amittitur, ut per Innoc. in cap. 3. numer. 3. de off. ord. alijs omissis, queritur, nunquid Ordinarius possit allegari suspectus, & quis causam suspensionis admittere possit.

63 **63** Ordinariorum ¶ appellatione hoc casu veniunt, non solum Episcopi, sed etiam Patriarchæ,

triarchæ, Primates, & Archiepiscopi, quia eorum ordo est quadripartitus in Episcopos, Archiepiscopos, Primates, & Patriarchas. *ut cap. clericos. §. ordo verò. 21. dist. ad 66* quos causarum omnium tam civilium, quam criminalium ad forum ecclesiasticum spectantium in prima instantia cognitio spectat. Conc. Trid. *c. 20. de refor. s. ff. 24. & c. 1. de reform. comp.* & nunquam in prima instantia per Signaturam iustitiæ alijs committuntur, quam locorum Ordinariis, nisi illi ex legitima, & in iure expressa causa, recusarentur, quo casu tunc iudicibus in partibus committuntur Congreg. conc. *in decis. super eod. cap. 20. sub rubr. de prim. instan. in princ.*

Causæ in iure expressæ, quibus iudices possunt allegari & suspecti, sunt plures, nempe, si iudex est dominus adversarij, aut vassallus, aut suffraganeus impetrantis, sive consanguineus, vel advocatus fuerit in eadem causa pro ipso impetrante, aut si habet causam similem. Quatuor enim ista timor, odium, dilectio, census sæpe solent hominis rectos pervertere sensus, ut per gloss. *in c. causam qua de off. deleg. quæ licet proprie militent in delegato, de quo loquitur text. in d. cap. causam qua, tamen habent etiam locum in iudice ordinatio, qui etiam suspectus potest allegari per text. in c. cum speciali juncta glo. in ver. de recusatoris. de appell. & ibi Abb. num. 11.*

Causæ verò suspicionis & coram eodem iudice debent allegari, & juris arbitri eligi, qui de suspicionem cognoscant, & eisdem ad hunc articulum cognoscendum potest terminum assignare. *ut c. suspitionis, & ibi gloss. in ver. terminum. de off. deleg. at, si arbitri non decidunt articulum suspicionis intra terminum ab ipso iudice præfixum, 68*

poterit iudex reassumere jurisdictionem, & in negotio principali procedere. *cap. legitima in fin. & ibi gloss. fin. de app. & Abb. in d. c. suspitionis. n. 10. de off. deleg. licitum f tamen erit recusanti iudicem, si arbitri nolunt pronunciare, vel contra ipsum pronunciant, ad Papam appellare, ut per d. gloss. fin. in fin. & c. ab arbitris de off. deleg. in 6. & à pronunciatione super iudicis competentia, vel incompetentia, Signatura iustitiæ committit causas appellationum ex supra allegatis, iudice autem recusante admittere legitimam reculationem, ab eo appellari potest. ut cap. super questionem in fin. de off. deleg. & Abb. in cap. cum speciali. nu. 6. de appell. si verò causa reculationis sit frustratoria evidenter, non tenetur iudex ad electionem arbitrorum devenire, sed hanc exceptionem spernere debet. Abb. in eod. cum speciali. num. 15. Quaritur an iudice renitente admittere & legitimam reculationem, & arbitrorum juris electionem, ad proximum superiorem, nempe ab Episcopo ad Archiepiscopum, vel Legatum, vel Prolegatum, vel Nuncium Apostolicum appellari possit: appellationes, autem ab Episcopis ad eisdem deferuntur, ut cap. 1. de off. c. leg. hoc tamen procedit in sententia diffinitiva, sed, cum hæc appellatio non sit à diffinitiva, propterea ad Papæ audientiam est appellandum *d. cap. super questionum. in fi. de off. deleg.* Recurritur autem in Romana curia ad Signaturam, à qua super allegatis suspicionibus causæ alijs iudicibus committuntur, ut per Stafil. *in tract. de commiss. lit. iust. §. quando conceditur. nu. 20 21. & 22 sol. mihi 126. §. & dantur litteræ per tot. & Rot. decis. 3. de rescript. in nov. & decis. 61. de rescript. in antiqu.* Ab ordinario verò & causa non advocatur,*

tur, sed datur adjunctis, ut testatur Rota eadem decis. 3. nu. 6. nisi magna urgeat causa suspicionis, quo causæ etiam quandoque à Signatura, tam justitiæ, quàm gratiæ ab Ordinarijs avocantur, & alijs iudicibus etiam in Rota in prima instantia attenda causæ gravitate committuntur, ut per Sac. Conc. eod. c. 20. §. ab his.

69 Metropolitani ¶ verò & Sedis Apostolicæ Legati, vel Nuncijs non possunt recipere, neque admittere huiusmodi appellationes, quia cognitio suspensionis, & an causa sit committenda, hoc casu est Sedi Apostolicæ specialiter reservata, ut in eo. cap. super questionum, in fin. & de stylo curiæ Romanæ committuntur à Signatura ex supra deductis, stylus enim curiæ facit ius. Rota decis. 16. de consuet. in antiq. & Felyn. in cap. ex litteris. num. 4. de constit. cum e 70
 ex causa allegatæ suspensionis interposita non sit diffinitiva, sed interlocutoria Abb. in eod. cap. cum speciali. §. porro. numer. 9. de appell. de ea Metropolitani, aut alij Prælati superiores cognoscere non possunt, 71
 obstante facto conc. Trident. eod. cap. 20. & specialiter in curia Romana cui est reservata, per Signaturam cognosci debet. Ex supra allegatis. Et ita de præsentis anno, 1640. post superius per me scripta, cum, uti vicarius generalis Archiepiscopi Bonnoniensis in quadam causa coram me prima instantia pendente fuisset suspectus allegatus, ac, uti suspectus recusatus, interposita etiam appellatione à prætensis gravaminibus ante diffinitivam, ut prætendebatur, passis. Appellationem ipsam, ac suspensionem, ut illegitime allegatam, ac interpositam, minime admisi, sed omnino rejeci. Habito propterea per appellantes

recursu ad tunc temporis Legati Bononiæ Vices gerente, cum ab eodem prætentiæ suspensionis, & appellationis prætextu commissionem extorsissent, & illius vigore subreptio, ac obreptio causam generalis ejus curiæ auditori committi obtinissent; decretis, & relaxatis ab eodem pro causæ huiusmodi advocatiōe, litteris illis parere nolui. Ideò demum habito per eosdem appellantes recursu ad sacram consultam, & deinde ad Signaturam in Romana curia, eadem prætentiæ suspensionis, & appellationis causa in civitate Bonon. ut dictum est, admissa, in nulla fuit habita consideratione. Sed ex integro Romanæ in Signatura justitiæ tractata, & discussa fuit. In his enim casibus ex causa Ordinario, ut supra, datur adjunctus.

70 Regulariter enim causæ ¶ omnes ad forum ecclesiasticum spectantes, coram Ordinarijs locorum in prima instantia cognosci debent, & infra biennium sunt terminandæ conc. Trid. eod. cap. 20. de refer. sess. 24. Et concilium tribuens Ordinarijs locorum in prima instantia ¶ cognitionem causarum ad forum ecclesiasticum pertinentium, de Episcopis, & exemptis Episcopalem jurisdictionem habentibus tantum decrevit, non autem de Prælatibus inferioribus, qui subsunt Episcopis, veluti de archipresbyteris, plebanis, & alijs inferioribus, qui etiam in eorum beneficijs Ordinarij dici possunt, ut in d. c. de quibus concilium non egit, ut declaravit sacra congregatio in decis. super eod. cap. in §. an hoc decretum privative. Si verò ¶ causa intra biennium non terminetur, & non stetit per ordinarium, quominus intra dictum tempus causam diffinierit, sed ob gravitatem, & qualitatem causæ, vel partium cavillationes

iones non sit diffinita, elapso biennio non habet locum appellatio, ut per eandem sacram congreg. *super eo cap. 20.* fuit declaratum, in §. *an hoc decretum quo.*

73 Excipiuntur tamen primò à dicta regula omnes ꝛ causæ, quæ juxta canonicas functiones apud Sedem Apostolicam sunt tractandæ, vel quas ex urgenti, rationabili quæ causâ judicaverit Papa per speciale rescriptum manu sua propria subscribendum committere, aut avocare, ut per concil. Trid. *ead. c. 20 §. ab his excipiantur.*

74 Secundò, quando per ꝛ Breve Apostolicum capitur possessio beneficii, & aliqui volunt illius executionem impedire, tunc etiam in prima instantia potest causa in Romana curia tractari, quia Auditor Cameræ similium causarum est iudex competens: congreg. conc. *super eo. cap. 20. in decis. sub tit. V. l. x. bonen.*

75 Tertiò, ratione celebrati ꝛ contractus, & etiam delicti commissi, quia concilium non tulit modos legitimos, quibus quis ex juris communis dispositione sortitur forum ea. congreg. conc. *super eo. cap. 20. §. congregatio censuit.* ratio enim contractus, vigore obligationis cameralis, si quis in Romana curia obligatur, undecunque veniat, & sit oriundus, sortitur forum

curiæ Romanæ, in qua contractus celebratur. *Galel. in tract. ad form. obligat. cam. ad 3 par. oblig. q. 2. num. 2. & 3.*

76 Quartò excipiuntur ꝛ causæ beneficiales, in quibus tractatur de beneficiis affectis, vel reservatis, quæ etiam in Romana curia in prima instantia introducuntur, & cognoscuntur, ut per eandem congregationem *super eod. cap. 20.* fuit decisum, in §. *quod si vel de effectu.* Et quemadmodum beneficia sunt Sedi Apostolicæ reservata, vel affecta, ita quòd inferiores collatores illa conferre non possunt, cum ꝛ reservatio titulum inficiat, & possessionem propter decretum irritans illi annexum. *Pur. decis. 197. lib. 3. num. 3. & Rota decis. 1. num. 6. de restit. spol. in antiquior.* ita nec inferiores causas, in quibus agitur de collatione Apostolica, nisi de partium consensu cognoscere valent, quia apud Sedem Apostolicam, quæ beneficia confert, causa est cognoscenda, & reservatio beneficiorum operatur etiam reservationem causarum quæ sequitur reservationem beneficiorum congregation. concil. *dicto §. quod si,* quia qui unum dicit, & omnia dicit, quæ sequuntur ex illo, *gloss. in cap. quo jure. in ver. dicere, 8. dist.*

DE POTESTATE IURISDICTIONIS DELEGATÆ. Cap. II.

S V M M A R I V M.

1. Iurisdicção delegata est duplex: à jure, vel ab homine.

2. Episcopi vigore delegationis Papa in forma dignum, quomodo beneficia Sedi &

postolica reservata conferant.

3. Mandata de providendo varijs modis olim concedebantur.

4. Mandatum de providendo non habet vim
A a provi-